

golvende steppe, grotendeels met alang alang en andere grassen bedekt, en waarin de Lematang met haar zijrivieren zich diepe en steile ravijnen hebben uitgegraven. Reeds de Hindoe-Javanen moeten hier gevestigd geweest zijn, zoals blijkt uit gevonden stenen beelden en uit plaatsnamen als Pagaralam, Pagaragoeng, Boemiagoeng, e.a.

Aan beide kanten begrenzen randgebergten de vlakke en reeds van ver zien wij de geweldige kegel van de Dëmpoe, die met zijn brede voet de doortocht schijnt te versperren. Door twee toppen wordt deze berg gekroond, waarvan de hoogste een krater bezit en zich 3158 M. boven zee verheft.

Van de fauna van de Dëmpoe was nog niets bekend en ook de flora slechts onvolkomen onderzocht, zodat ik mocht hopen hier veel merkwaardigs te kunnen verzamelen.

Op de koffieonderneming Pasoemah Estate word ik allerhartelikt ontvangen en ook hier weer ondervind ik gastvrijheid zonder grenzen. Een ieder is er op uit mij behulpzaam te zijn en belangstellend mee te werken tot mijn doel.

Allereerst moet nu naar een geschikte bivakplaats in het oerbos op de helling van de berg gezocht worden. — Onverwachte bezwaren doen zich echter voor, want bij herhaalde tochten naar boven blijkt, dat op grotere hoogte nergens permanente beekjes te vinden zijn. Het regenwater zakt overal in de poreuze, vulkaniese bodem weg en alleen bij hevige regen voeren de ravijnen water af. Wel komen op een hoogte van 900—1000 M. overal krachtige bronnen te voorschijn, doch dit terrein is voor mijn doel minder geschikt, ookal omdat daar alles reeds door de tuinen der onderneming of door inlandse koffieladangs is ingenomen.

Elke berg is als 't ware een eiland in de omringende vlakten, waarop bepaalde dier- en plantenvormen min of meer geïsoleerd zijn en daardoor vaak in hun ontwikkeling een eigen richting hebben ingeslagen. Vandaar, dat die bergvormen van een wetenschappelijk oogpunt van meer belang zijn dan die van de laagvlakte, waarop een ongehinderde verspreiding over grotere uitgestrektheden een meer nivellerende invloed heeft uitgeoefend.

Het is dus gewenst een hoog gelegen jachtterrein te kiezen, tussen 1400—1800 M. gelègen, want daarboven wordt het dierenleven weer schaars. Na vele vergeefse verkennings-tochten vind ik eindelijk een geschikte plek op 1400 M., op een afstand van 2 uur gaans van de onderneming. Op een rug tussen de bijna steeds waterloze Air Bahar en Air Gaung Ketjil vloeit een beekje, de Air Njoeroek, dat ook bij droog weer een geringe hoeveelheid water afvoert, voor onze behoefte ruim voldoende.

Wordt vervolgd.

EDW. JACOBSON.

KORTE MEDEDEELINGEN.

De Heer DE RUITER geeft in afl. 12—1916 een zeer aanschouwelijke en juiste beschrijving van de wijze, waarop *Vespa cincta* (niet *Vesta cincta* zooals daar staat), de nesten van *Icaria* 's berooft. Ik heb dit in vroegere jaren dikwijls waargenomen; doch niet alleen de poppen worden uit de reeds gesloten cellen gehaald, maar soms ook gehele stukken van de raten afgerukt, om de zich daarin bevindende larven op te peuzelen. Ook *Vespa analis*, een op *V. cincta* veel gelijkende, grote wesp, is een even erge vijand van de *Icaria* 's. De volkomen gemoedsrust, waarmee de reuzen-wesp zich te goed doet aan het broed van de dwergen, illustreert op treffende wijze het feit, dat ook in deze kleine wereld de „ethiese richting” nog weinig vorderingen heeft gemaakt.

EDW. JACOBSON.

Wespen in een Regenmeter.

Bij een van de vele regenmeters van een suikerfabriek deed zich het eigenaardige geval voor dat één dier instrumenten na een langen, drogen Oostmoesson, altijd veel meer regen aangaf als met het oog op de gevallen buien was aan te nemen.

Ten einde het breken en wegraken van de meetglazen te voorkomen, waren aan de buitenzijde der regenmeters schalen aangebracht waarachter een glazen buisje, dat in verbinding stond met het inwendige van den regenmeter; dat schaalpje op een koperen plaat aangebracht beschermde meteen het glazen buisje tegen breken.

Toen de metingen in het geheel niet meer te vertrouwen waren, werd de meter naar de fabriek gebracht om nagezien te worden; toen bleek dat het inwendige voor een groot gedeelte bezet was met kleine nesten van een soort wespen, zooals die ook de sleutelgaten met een bezoek vereeren.

Na schoonmaken was het kwaad verholpen en wees de meter weder goed aan; ten einde geen koopjes meer te snappen werd elke maand elke regenmeter eenmaal in een maatglas, afgetapt, d. w. z. na een gevallen regenbui en zoo de schaal telkens gecontroleerd.

Bandoeng 4/4/17

I. A. MARONIER.

Excursie van de N. I. N. H. V. Afd. Bandoeng op 22 April, 1.1.

Het doel van de tocht was de Dagowaterval nabij Bandoeng en men zou om 8 uur vertrekken. Ongelukkigerwijs bleek om'trent de verzamelplaats een misverstand te bestaan; verscheidene deelnemers meenden dat deze veel dichterbij de stad was, zo dat een 7 tal veel te laat aankwam en hoewel zij ook de tocht maakten, liepen zij de overige leden mis. Slechts vier leden en twee aspirant-leden maakten de wandeling onder leiding van de heer DOCTERS VAN LEEUWEN. Jammer genoeg want er is heel wat interessants te vinden bij de waterval. Vooral de vele levermossen trokken de aandacht. Als altijd genoot men van 't enig mooie plekje natuur, terwijl ook de plek waar de rivier naar beneden stort opgezocht werd.

Bandoeng.

C. REIJNVAAN,
Secretaresse der afd. Band.

Afdeeling Fort de Kock der N. I. N. H. Vereeniging.

Op den avond van 22 Maart j.1. was door de Afd. Fort de Kock een lezing georganiseerd spreker de Heer E. JACOBSON, Onderwerp: Korstmossen.

Evenzoo op den 29sten Maart, spreker de Heer E. JACOBSON, onderwerp: De weefkunst der Mieren.

Van 6 tot 8 April maakte een negental leden der Vereeniging een excursie naar den top der Singgalang.

De Secretaris-penningmeester,
W. V. D. MEULEN.

Afdeeling Batavia der N. I. N. H. Vereeniging.

De op Zondag 29 April voorgenomen excursie moest gewijzigd worden, daar de Heer J. W. A. VAN WELSEME verhinderd was de tocht mee te maken.

De leden kwamen bijeen in het visscherij-station te Batavia waar de Heer VAN OYE een overzicht gaf van het plankton van de Java-zee, gedurende de maanden Juli 1916 tot April 1917.

Uit de begonnen waarnemingen, waarvan eenige gegevens werden medegedeeld, blijkt dat de jaarcyclus die in de biologie van het plankton van de Java-zee voorkomt niet allen quantitatief maar ook kwalitatief zeer merkbaar is.

Eenige voorbeelden, alsook levend brakwater-plankton, werden gedemonstreerd.